

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

III. De Fructuum Restitutione, facienda à spoliatore, alióve malæ fidei
Possessore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

agentem repellat, subsequi & non præcedere spoliationem, eaque spoliator esse absolutus; quòd de ipsius jure constituitur: & non solum; quòd actor sive spoliatus in domini sibi competentis probatione defecerit; quia ex defectu probationis domini, competentis spoliato, eum dominum non esse, legitime non inferitur; cum, quod probare nequit, dominium habere possit, *l. Duo sunt 30. ff. de Testament. tut. Panormit. in c. Pastoralis 5. de Causa possess. n. 26. Ripa in §. cit. n. 44. & alii, quos sequitur Mascardus de Probaz. conclus. 1333. n. 15.*

43. Quintò, spoliatus Recuperandæ interdictione agens ante omnia restituendus non est, quando ipsi per modum exceptionis opponitur aliud spoliū; hoc enim casu de spoliū exceptione prius, quam de ejus actione cognoscendum, *c. Cum dilectus 2. de Ord. cognit. decisum & ratio est; quòd, cum par utriusque causa est, favorabilior reus sit, quam actor, l. 12. ff. de R. J. nisi spoliū actio non pateretur dilationem, & periculum esset in mora; quòd v.g. ædium, unde actor vi dejectus est, ruina timenda sit, si non reparentur; tali enim casu actori, ad illarum restitutionem Unde vi interdictione agentis, spoliū exceptionem non obstat, notat Panormit. in c. cit. n. 22.*

44. Sextò, si restitutio fieri nequeat sine irreparabili damno vel periculo animæ aut corporis; sic enim propter peccati, & ex hoc animæ imminens periculum conjux spoliatus non restituitur, antequam de consanguinitatis exceptione, cujus probationem reus in continenti offert, cognoscatur, *c. Literas 13. ut n. 95. plenius constabit. Sic reus, è carcere & ministrorum manibus ad sacrum asylum fugiens, iudici, quem suâ præsentia vi spoliavit, non restituitur, propter periculum irreparabilis jacturæ vitæ, arg. c.*

cit. ubi & in l. Naturaliter 12. §. 1. ff. de Acquir. possess. Interpp. & DD.

Septimò, si ex restitutione publicum scandalum vel perturbatio in populo timeatur; sic enim Unde vi Interdictio agens ad restitutionem castri, vel oppidi valde muniti, ad ejusmodi incommoda & cædes evitandas, antequam illa fiat, audiri potest super proprietate, *cit. Menoch. an. 308.*

46. Octavò, si spoliationem necessitas extorsit, v.g. si spoliator rei suæ possessionem consequi non valuit per viam Juris; quòd adversarius sive spoliatus iudicium declinavit, vel iudex justitiam administrare noluerit, vel non potuerit; quòd casu, præsertim si rei, in Pettitorio spoliatori adjudicata, possessio non esset recuperabilis, ante restitutionem de dominio cognosci posse, cum Baldo in l. Si quis ad se 7. ff. ad L. Jul. de Vi publ. n. 1. & aliis vult *cit. Menoch. n. 312.* Ratio est; quòd, ne rem suam, aut sibi debitam quis propriâ autoritate & vi occupet, Jure cautum sit; ut non prætermittatur via & Ordo Juris, secundum S. Thomam 2. 2. q. 66. art. 5. Tali autem casu via Juris ab adversario jam prætermissa, & eo præscripti Ordinis observantia sit desperata.

ARTICULUS III.

De Fructuum Restitutione, faciendâ a Spoliatore, aliòve malæ fidei Possessore.

SUMMARIUM.

47. Ab his cum re injustè possessa restituendi etiam sunt fructus,
 48. Qui deductis impensis supersunt.
 49. Sunt autem Fructus alii Naturales,
 50. Alii Industriales & ex his quidam Civiles,
 Gg 2

51. in

51. In dubio iudicis arbitrio discernendi:
 52. Et rursus alii Percepti, alii Percipiendi.
 53. Spoliato restituendi sunt omnes fructus percepti,
 54. Et percipiendi saltem honesti,
 55. Cum percepti inhonesti.
 56. Restituendi etiam sunt fructus, qui singulari,
 57. Non spoliatoris,
 58. Sed ipsius spoliati industria percipi potuerunt:
 59. Nisi percipi potuerint ex melioratione,
 60. Ex qua soli percepti restituuntur.
 61. In foro etiam anima soli percepti, & quos spoliatus erat percepturus,
 62. Non etiam percipiendi:
 63. Neque etiam ex melioratione percepti restituuntur.
 64. Expense alia Necessaria, alia Utiles & alia Voluptuariae sunt.
 65. Necessarias spoliator, aliusve mala fidei possessor deducit:
 66. Non etiam utiles:
 67. Nisi à re sine detrimento separabiles sint:
 68. Multoque minus Voluptuarias.
 69. In Foro anima ante sententiam utiles non restituuntur.

47. **A**ltera, eaque n. 6. insinuata in proposita restitutionis materia Regula est, spoliati restitutionem ante omnia faciendam non solum quoad rem, v.g. praedictum. cuius possessione vi dejectus est, sed etiam quoad accessoria, vel augmenta: ut sunt fructus, non solum percepti, sed & percipiendi, quae prodita est; c. *Gravus* 11. ubi Celestinus III. vel, ut verisimiliter notat Gonzalez *ibidem*, i. Alexander II.

Mandamus, inquit, quatenus praedictum Archidiaconum, Spoliatorem, ablata praenominati monasterii Fratribus, ab illo spoliatis, cum integritate restituere, damna plenarie resarcire, & de illatis injuriis competenter satisfacere compellatis, provisuri; ut non tantum fructus à novo & violento possessore perceptos, sed quos (sive possidere fuisset licitum) possessores veteres percepissent, reddi faciatis eadem. Quae rescribens Papa oculos intentos habuisse videtur, in l. 1. §. 31. & 40. ff. de *Vi armata* & l. Si de possessione 4. C. Unde vi, quae relatum Imperiale rescriptum est, Interdictio Unde vi conventum reum causam omnem prestare oportere, in qua fructus etiam, quos verus possessor sive possessione spoliatus percipere potuit: non tantum, quos praedo percipere, venire non ambiguit. Ratio Regulae est: quia aequitas & ratio naturalis exposita, ut aliena vis & injuria nemini damnosa sit: esset autem damnosa spoliato, si cum re, cuius possessione vi injuste illata dejectus est, sibi restituta non etiam restituerentur fructus, non solum ii, quos percepit spoliator, sed illi etiam, quos spoliatus, seclusa spoliatione, fuisset percepturus; cum damnum reputetur non solum id, quod de patrimonio decessit: sed id quoque, cuius patrimonio adiacendi adempta est facultas; quia damnum quis pati censetur in omni eo, quod abest, quantumque lucrari potuit, l. Si commissi 13. pr. ff. *Rem ratam haberi*, & l. *Ulic. V. fin. C. de Sent. pro eo, quod interest* &c.

Sic firmatae Regulae vis planior erit, si, quae fructuum nomine veniant, eorumque varietas declaretur.

Fructus itaque ex re proveniens omne id Jure reputatur, quod superest post impensarum, in culturam collectionem, conservationem factarum, deductionem, l. Si à

l. Si à non domino 36. ff. de Hæredit. petis. cuius §. *fin. elt. Fructus intelliguntur deductis expensis, quæ quærendorum, cogendorum, conservandorumque gratiâ sunt, & l. Fructus 7. ff. Solutio mairim.* cuius *pr. Ulpianus, Fructus, inquit, eos esse constat, qui deductâ impensâ supererunt, Petrus Barboſa in l. cit. n. 6. & Sanchez Lib. 2. Moral. cap. 23. n. 48.*

Fructus ita & propriè acceptos Doctores variè, & aliter TT. aliter JCT. i parjuntur. Mihi præ aliis placet partitione frequentiori DD. calculo recepta, quæ alii dicuntur Naturales, alii Industriales.

49. Naturales sunt, quos res ipsa producit, nullâ, aut valde modicâ industriâ, seu factò hominis concurrente; ut sunt ligna cædua, herbæ, gramina, poma, pira, nuces, cerasa, glandes & similia, provenientia beneficiò naturæ & vix ullâ diligentia humanâ cooperante, *arg. l. Fructus 45. ff. de Usur. & fruct.* quæ pomû fructibus naturalibus adnumeratur; *Quia non ex factò ejus, hominis, ut fructus nascitur: quibus Menochius uvæ & olivas, de Arbitr. casu 210. n. 22. lanam item & lac, Recu. per. poss. remed. 15. n. 577. Mynsinger in §. Si quis à non domino 35. Instit. de Rev. divis. animalium foetus, agnos, hinnulos vitulos, ova & pullos gallinarum &c. DD. alii accensent; quòd, licet hi fructus sine hominis labore & industria non producantur, homo tamen ad eorum productionem multò minùs conferat, quàm natura.*

50. Industriales sunt, qui ex re magis diligentia & labore hominum, quàm vi & beneficiò naturæ proveniunt: ut segetes seu frumentum, vinum, oleum, butyrum, caseus, & quæcunque venatione, aucupio, piscatione acquiruntur. Ratio est; quia, licet ad talium fructuum, frumenti præfertim, vini & olei, productionem non parum conferat natura, tamen non nisi labore & industriâ hominis, terram exco-

lentis, vinumque & oleum ex uvis & olivis exprimentis, & novam formam inducentis, producantur, *arg. l. Fructus cit. & §. Cum ex re aliena 25. Instit. de Rev. divis.*

Ad Industriales fructus etiam reducuntur lucra, quæ ex pecunia, vino, frumento, oleo &c. negociandò comparantur: uti & ædium aliarumque rerum locatarum pensiones, mercedes servorum, vecturæ jumentorum naviumque, & similes obventiones: quales non quidem ex re, sed propter rem, sive ejus usum percipiuntur & fructus Civiles nuncupantur; quòd, licet rei propriè non fructus, sed accessiones quædam sint, Civilis tamen Juris dispositione locum seu vicem fructuum obtineant, *l. Mercedes 29 ff. de Hæredit. petis. & l. Usura 34. ff. de Usur. & fruct.* Panormit. in *c. Gravis cit. n. 3. ubi Berouius n. 9. Covarruvias Lib. 1. Var. cap. 3. n. 6. & Molina Tract. 2. disp. 719. n. 2. in fine.*

Fructus, quorum qualitas jure determinata non reperitur, an Naturalibus, vel Industrialibus adnumerandi sint, relinquitur prudenti arbitrio judicis, an in rerum productione in Regione aliqua vis naturæ, vel hominis industria prævaleat, considerantis, *arg. l. Quaritur 10. ff. de Statu hom. cit. Panormit. n. 3. Berouius n. 9. Covarr. n. 6. Molina cit. n. 2. & aliis DD. relatis Menoch. cit. casu 210. num. 20.*

Præterea fructus alii dicuntur Per- 52. cipiendi, sive à solo necdum separati & adhuc pendentes, rei que, ex qua proveniunt, adherentes, *l. Fructus 44. ff. de R. V.* licet jam sint maturi, *l. fin. §. 6. ff. Qua in fraud. credit.* uti &, qui percipi potuissent, *c. Gravis cit. in fine:* alii jam Percepti, sive jam collecti & reconditi in horreis, vel cellariis, aut saltem hominis industriâ (non per se, aut vi tempestatis) à solo

à solo, sive re, ex qua nascitur, separati, *l. Si fructuarius 13. ff. Quibus mod. usufr. amitt.* & ex his rursum alii non contumpti, sed adhuc extantes: alii verò jam consumpti, sive conversi in usum, & non amplius extantes, Panormit. *in c. Gravis cit. n. 7. Sanchez cap. 23. cit. n. 61.* & Haunold. *Tom. 1. de J. & J. tractat. 3. num. 263.*

His præmissis

§ 3. Regula supra statuta procedit de fructibus, qui deductis impensis supersunt: qui proinde cum re, cujus possessione alterum deiecit, à spoliatore omnes, tam naturales, quàm industriales, nec solum percepti, sed etiam percipiendi, sive ii, quos spoliatus, si rei suæ possessionem non amisisset, fuisset percepturus & percipere potuisset, restituendi sunt, *c. Gravis l. 1. cit. §. 31. & 40. & l. Si de possessione cit.* Ratio est; quia generaliter malæ fidei possessor omnes fructus, etiam qui ex re percipi potuissent, restituere tenetur, *l. Fructus 33. pr. l. Si navis 62. §. fin. ff. l. Dominum §. & l. Certum 22. C. de R. V. ubi Glossa V. Omnes à malæ fidei possessore restituendos, ait, omnes fructus naturales, pendentes, extantes, perceptos, sive sint, sive non sint consumpti, & quos percipere potuit ante & post litem contestatam, Berolius *in c. Gravis cit. n. 34.* Cynus *in l. Certum cit. n. 3. in fine, Salicetus in l. Si fundum 17. C. de R. V. Menoch. cit. remed. 15. à n. 590. Palao Tract. 31. disp. Unic. p. 24. §. 10. à n. 1. & Haunold. cit. tract. 3. n. 284.**

§ 4. Neque contra Regulæ sic intellectæ generalitatem facit, & perceptos duntaxat fructus restituendos, evincit *l. Si fundum cit.* quæ relatum de malæ fidei emptore Imperiale rescriptum est, *Fructus, quos eum mala fide percepisse, fuerit probatum, aditus præses provincia restitui jubebit.* Verùm, quia spoliatorem ad fructuum non perceptorum tantùm, sed eorum quo-

que, quos spoliatus fuisset percepturus & percipere potuisset, restitutionem compellendum, ex allegatis utriusque Juris textibus exploratum est, & *l. Si fundum cit.* de malæ fidei emptore loquens violentæ invasionis casum non attingit, spoliatori impostam fructus naturales indifferminatim omnes restituendi obligationem minuendi vim non habet. Imò cæteris quoque malæ fidei possessoribus ulum patrocinium non præstat; cum quosque hujusmodi fidei possessores ad ejusmodi fructuum planè omnium restitutionem compellendos, omnino liqueat ex *l. Fructus l. Si navis §. fin. l. Dominum & l. Certum cit.* ullum inter malæ fidei possessores non statuentibus & agnoscantibus discrimen: & à restitutione perceptorum, imperatà *l. Si fundum cit.* perceptorum restitutionem non præstantiam, malè inferatur à contrariò ductò argumentò, cum; quia huic locus non est, quando eò illati contrarium Jure est expressum, Everard. *Legal. arg. locò à contrario n. 4.* Menoch. *Lib. 3. præsumpt. §. n. 5.* & Mantica *de Conject. ult. volum. Lib. 3. tit. 15. n. 13.* tum verò; quia *l. cit.* relatum Imperiale rescriptum ad certam faciem directum, atque idcirco ultra rescriptæ mentem & intentionem ad percipiendam trahendum non est, Menoch. *cit. remed. 15. n. 608.* Haunold. *tract. cit. n. 288.* & aliis relatis Bruneman. *in l. cit. n. 3.* Hæc satis certa.

Dubium autem primò est, an spoliato restituendi sint fructus, quorum perceptio est inhonesta, v.g. qui percipiuntur ex ædibus, locatis meretricibus & lenonibus. Quæ in re adhibenda & Jure prædicta est distinctio inter ejusmodi fructus perceptos ac percipiendos; cum malæ fidei possessorem, sicut ad restitutionem fructuum

fructuum inhonestè perceptorum clarè obligat *l. Ancillarum 27. ff. de Hæredit. petit. c. 1.* Ulpianus. *Pensiones, quæ ex locationibus prædiorum urbanorum perceptæ sunt,* restituendas ait, *licet à lupanario perceptæ sint:* sic malæ fidei possessores ab ejusmodi fructuum inhonestè percipiendorum restitutione absolvit *cit. l. Fructus 34. verbis, sed & fructus, qui percipi honestè potuerunt:* ex quibus verbis inhonestè percipiendos minimè restituendos argumentò à contrario legitime inferitur, ut cum Baldo *in l. Fructus cit. n. 1.* & Butrio *in c. cit. n. 12.* observant *cit.* Menoch. *n. 102.* & Bruneman. *in l. cit. n. 2.* Ratio prioris partis est partim; quòd ejusmodi fructus percepti proveniant ex re, malâ fide possessa, cujus fructus domino debentur: partim; ne spoliator ex delicto sive alienæ rei occupatione violenta & injusta possessione ullum commodum reportet. Posterioris autem; quòd spoliatus, aliûsve rei dominus, sicut inhonestæ perceptionis fructus ipse procurare, sic etiam exigere ab alio nequeat eorum perceptionis procuracionem.

56. Dubium secundò est, an spoliato restituendi sint fructus, quos ipse, si rei possessionem non amisisset, ex ea percipere singulari suâ industriâ potuisset; eos enim saltem, qui communi industriâ percipi potuerunt, restituendos, nemo est, qui inficias eat. Ab eorum autem, quos singulari industriâ percipere potuisset, restitutione spoliatores excusat Decius *in l. Generaliter 78. ff. de R. j. n. 5.* quòd attendi nunquam soleat singulare interesse Actoris. Sed hoc generaliter verum negat, & eos etiam fructus, quos singulari suâ industriâ percipi potuisse, spoliatus probat it, restituendos, cum Ant. de Butrio *in c. Gravia cit. n. 13.* Bartolo *in l. Domum cit. n. 5.* & aliis iustinet *cit.* Sanchez *cap. 23. n. 114.* ductus *c. & l. cit.* generalitate & ratione; quòd spoliator ad

rei conservacionem & perceptionem fructuum eam diligentiam adhibere teneatur, quam diligentissimus paterfamilias solet; cum ad rei & fructuum æstimationem præstandam etiam obligetur, etsi nullâ suâ culpâ interiisset, nullique fructus ex ea fuissent percepti.

Dubium tertio & DD in diversa ab-
57. euntium, magnâ dissensione agitata controversia est, an cum re spoliato restituendi sint fructus, quos percipere etiam spoliator potuisset; cui ansam præbuerit *l. Si fundum & l. Domum cit.* quarum priori malæ fidei possessor ad fructus, *Quos cum mala fide percepisse, fuerit probatum:* posteriori, *Quos percepit ac percipere ipse potuit restituere* jubetur; itaque apertè attenditur facultas seu potentia percipiendi fructus, se tenens ex parte spoliatoris, vel alterius malæ fidei possessoris. At, licet ab isto cum re ex ea percepti & quos communi industriâ potuit percipere, fructus planè omnes restituendi sint, quoad fructus tamen percipiendos industriâ singulari, non ipsius, sed spoliati, 58. aut rei domini potentia attenditur; ut spoliator fructus, quos ejusmodi singulari industriâ non ipse, sed spoliatus percipere potuit, restituere teneatur & compellatur, ut cum Butrio & Bartolo *cit.* defendunt Garzias *de Expens. cap. 23. n. 49.* Sanchez *cit. n. 114.* Haunold. *tract. cit. n. 289.* & alii, permoti claris textibus *c. Gravia, l. 1. §. 31. & l. Si de possessione cit.* quibus difertè spoliati: *l. Si navis §. fin. & l. Generaliter cit.* quibus domini, cujus res malâ fide possidetur, potentia seu fructus restituendi facultas attendenda generaliter asseritur. Ratio est; quia Juris utriusque conditores quoad restitutionem fructuum, sicut eorum qui percipiendi verissimiliter erant & potuerunt percipi, apertè favent ac prospiciunt spoliatis & aliis pro restitutione agentibus adversus rerum suarum malæ fidei possessores, & in fructibus,

fructibus, quos ipsi percepturi erant, & percipere poterant, nisi intelliguntur vel præsumuntur.

Neque cum hac resolutione pugnant *l. si fundum & l. domum cit.* quia illa expressè loquitur de fructibus perceptis: ista verò, ut cum aliis Juris textibus in concordiam reducatur, exaudienda est de fructibus industriâ, non singulari, sed communi percipiendis; hos enim respiciens potentia cum utriusque communis sit, sicut juxta spoliati, aut alterius domini, sic etiam juxta spoliatoris aut alterius malâ fide possidentis potentiam restituendi, salvâ resolutione, dicuntur.

59. Dubium quartò est, an spoliator aliûsve malâ fidei possessor restituere teneatur fructus, provenientes ex rei vi occupatâ, aut aliter iniquè possessâ melioratione. Percipiendos sive, quos percipere ex ea potuisset, restituendos, ex communi aliorum sententia negant *Menoch. cit. remed. 15. n. 610. Covarr. Lib. 1. cap. 3. n. 4. Garzias cit. cap. 23. n. 49. & Barbosa in l. Divortio 8. §. sm. ff. Solutio marit. n. 51. ducti l. Caeterum 31. ff. de R. V. ubi Paulus JCT.º de fructibus servi fugitivi à domino petitis respondens, Improbè, inquit, desiderabit petitor, servi dominus, fructu estimari, qui ex artificio ejus percipi potuerunt, quod artificium sumptibus possessoris didicit. Ratio est; quia, si eos etiam fructus, quos ex hujusmodi sua melioratione percipere potuit, restituere teneretur, sua industria ei damnosa foret, contra Regulam *l. sm. C. de Alluvionibus*. Quæ ratio, cum, sicut in fructibus percipiendis ex artificio, quod servus possessoris sumptibus doctus est, sic in ejusmodi aliarum meliorationum, à re inseparabilium, fructibus militet, *l. cit.*, dispositio ad hos quoque portigetur.*

60. Idem de fructibus ex melioratione perceptis tradunt *citr. Garzias n. 50. Gutierrez Lib. 3. Practic. q. 48. n. 17. arg. l.*

cit. & quòd ejusmodi fructus ex re propria, & non ex aliena percepti sint, hoc ipso; quòd percepti sint ex melioratione ab ipso facta. Sed melius ad fructuum ex melioratione à re sine ejus detrimento non separabili, ut sunt sterco ratio agrorum, plantatio, postquam plantæ egerunt radices &c. perceptorum restitutionem spoliatorem aliûmve malâ fidei possessorem, cum Glossa in *l. cit. V. Potuerunt & Angelo ibid. in fine*, obligant *Menoch. Covarr. l. cit. Barbosa à n. 52. & Molina Tract. 2. de J. & J. disp. 725. n. 12.* Ratio est; quia melioratio rei alienæ, quæ ab ista sine detrimento nequit separari, cedit rei domino; ac proinde huic fructificat, ex eaque percepti fructus restitutioni domino faciendæ obnoxii sunt.

Unde corrui pro possessore allegata ratio, cum argumento desumpto ex *l. cit.* quia hæc aperte loquitur de fructibus percipiendis, ut liquet ex texto, & Glossa *cit.*, adnotavit.

Atque hætenus firmata fructus etiam percipiendos restituendi obligatio, sicut spoliatorem quoad fructus, quos dominus percepturus verisimiliter fuisset, non solum in externo, sed & in interno foro urget, sic in isto sive animæ foro non urget quoad eos fructus, quos dominus quidem percipere potuisset, verisimiliter tamen percepturus non fuisset, *Medina de Restitut. q. 6. Ad secundum, cit. Sanchez cit. cap. 23. n. 118. Pala o §. 10. n. 6. & Haunold. n. 286.* Ratio est; quia in animæ foro spoliator aliûsve malâ fidei possessor solum obligatur ad interesse damni, domino emergentis & lucri ei cessantis ex ablatione & retentione rei: damni autem emergentis & cessantis lucri interesse non consistit in eo, quod dominus percipere potuisset, sed in eo tantum, quod communi vel singulari suâ industria adhibita percepturus verisimiliter fuisset. Ratio discriminis inter utrumque forum est; quod in

quod in interno sive animæ foro restituendi obligatio oriatur ex Justitia Commutativa, jus suum cuique tribuere intendente, & attendente æqualitatem; ut scilicet rei domino obveniat omne id, quod habiturus erat ex re sua, si illius possessio vi, aliâve injuriâ ablata non fuisset: In foro autem externo facienda restitutio oriatur ex Justitia Legali, etiam intendente satisfactione Reipublicæ spoliatoris violentiæ & alterius malæ fidei possessoris delicti læsæ; & propterea delicti odii ultra æqualitatem illam spoliatorum, aliûmve, alienæ rei occupatione & retentione delinquentem, ad aliquid præstandum obliget, in violentiæ, aut alterius injuriæ, domino illarum, pœnam: quam præstandi obligatio delinquentem in foro animæ ante sententiam judicis condemnatoriam, aut saltem criminis declaratoriam, non urget, ut cum Covarr. p. 2. de Sponsal. cap. 6. §. 8. n. 8. Castro Lib. 2. de Justa heret. punit. cap. 9. Lessio Lib. 2. de J. & J. cap. 29. à n. 63. & aliis statuatur ad Rubr. de Panis n. 18.

63. Simili modo in animæ foro & ante judicis sententiâ spoliator aliûsque malæ fidei possessor restituere non tenetur fructus, perceptos ex rei alienæ melioratione; imò istius æstimationem detrachere potest; cum, hæc detractâ & illis non restitutis, dominus indemnis servetur, hoc ipsò; quod nihilominus tantum consequatur, quantum habiturus erat, si rei suæ possessionem non amisisset.

64. Dubium quintò est, quas expensas deducere valeat spoliator aliûsque malæ fidei possessor in rei, vi aliâve injuriâ occupatæ vel detentæ, restitutione.

Sunt autem triplicis generis Expensæ, Necessariæ, Utiles, Voluptuariæ, l. Impensa 79. pr. ff. de V. S. & l. 1. pr. ff. de Impens. in dor. fact. Necessariæ sunt, sine quibus res aut peritura, aut deterior

futura esset: ut sunt refectio ædificii, cultura agrorum, servorum curatio, alimenta & cura animalium, moles ad aquarum impetum à fundo arcendum in mare aut flumen projecta & similia, cit. l. 1. §. 3. & l. seqq. Utiles, quæ rei commodum & utilitatem augent, fructusque & proventus annuos auctiores reddunt, sine quibus tamen res non minus integra esset: ut sunt ædificium in area vacua extructum, imposita prædio pecora, agrorum stercoreatio, l. Impensa cit. §. 1. & l. Quod dicitur §. §. fin. ff. de Impens. in dor. fact. Voluptuariæ seu merè voluntariæ, quæ solius voluptatis seu recreationis, vel ornatus causâ sunt & proventus seu fructus non augent: ut sunt viridaria, aquæ fallientes, incrustatio, picturæ, l. Impensa cit. §. fin. Quò præmissò

Dubitationis propositæ resolutio 65. est, à spoliatore aliòve malæ fidei possessore in rei & fructuum restitutione fieri Jure posse deductionem necessariarum: non etiam utilium, multòque minus inutilium & voluptuariarum impenfarum.

De necessariis id liquet ex l. Domum cit. ex cujus Imperiali rescripto malæ fidei possessor Eorum, quæ impendit, nullam repetitionem habet, nisi necessariis sumptus fecerit. Imò neque istorum, si eos fecerit in alimenta infantis, servi furtò surrepti, l. 1. C. de Infant. exposi. Ratio, cur hujusmodi impensas deducere permittatur est partim; quia istarum deductio tribuitur causæ, non personæ malæ fidei possessoris: cujus negligentia & culpæ hujusmodi impenfarum omisio imputaretur; partim verò; quia alias dominus rei locupletaretur cum jactura aliena; cum tales impensas facere ipse debuisset, si res ab alio possessa non fuisset.

Utilium autem deductio ei denegatur l. Domum cit. quâ malæ fidei possessori ejus, quod impendit, repetitio difertè negatur.

H h

negatur;

negatur, Nisi expensæ necessaria fuerint: aut, si sint utiles, separabiles, salvâ re principali & sine prioris statûs læsione: quæ hujusmodi utilium exceptio etiam desumitur ex *l. Utiles 39. in fine ff. de Hæredit. petis. §. l. Julianus 37. ff. de R. V. in cuius sine JCT. 2. iste in area, quam scivit alienam, ædificanti expensarum retentionem non permissam: Hoc tamen ei concedendum, respondit, ut sine dispendio domini area tollat ædificium, quod posuit. Ratio est; quia, quod domino non nocet, ædificanti autem prodest, facile est indulgendum.*

67. Non parùm tamen hujusmodi separabilium impensarum deductioni adversatur Imperator §. *Ex diverso 30. Instit. de Rev. divis.* in alieno solo domum ex sua materia ædificanti ne quidem istius dirutæ materiam concedens; quòd eâ ædificatione materia alienata & domino donata intelligatur, si in alieno solo ædificium strui non ignoravit: qui textus DD. aded torquet, ut non desint, qui domûs dirutæ materiã perdi, Juris rigore, æquitate autè spectatã, à malæ fidei possessore recuperari, velint cum Gothofredo *in l. Julianus cit.* Verisimilior istius legis cum §. *cit.* conciliatio est; quòd iste spectet casum, quòd domus ædificatur in solo alieno, ab ædificante non occupato & possessore; quòd tali casu ejus materia alienata & domino donata præsumatur: contra *l. cit.* procedat casu, quòd domus in solo alieno, sibi acquirendi animò occupato, malæque fide ab ædificante possessore extracta fuit; cum enim talis donandi animus, si non probetur, non habuisse præsumatur, *arg. l. Si pupilli 6. §. 3. ff. de Negot. gest.* nam domûs non solùm diruta, sed etiam stantis, sine istius detrimento & dispendio domini separabilem materiã non perdit, sed permittitur auferre; ne domijus cum alieno damno locupletetur, ut

aliqui notant apud Salycetum, *in l. Si inferioriorem cit. n. 5.*

Voluptuarias & merè voluntarias impensas non deduci, à fortiori desumitur ex *l. cit.* ex quibus hujusmodi impensarum, ne quidem à re sine istius detrimento separabilium, deductionem permissam, infertur; quòd legibus illis expensarum separabilium, si utiles sint, detractio malæ fidei possessori concedatur, Salycet *in l. Domum cit. n. 1. in fine, Menoch. cit. remed. 15. n. 545. Covarr. in Reg. Practicum, p. 2. cap. 6. n. 4. & Molina Tract. 2. de J. & J. disp. 725. n. 10. in fine.*

Atque hæc procedunt in externo: in interno autem siye animæ foro etiam malæ fidei possessor illasã conscientia detrahare ac retinere ante judicis sententiam potest impensas utiles, rei æstimationem & utilitatem augentes; quasque in rem facturus ejus dominus non fuisset; quia in foro isto, ante sententiam etiam iniquus alienæ rei possessor dominum locupletiore reddere non tenetur, sed satisfacit, si eum servet indemnem *jurta dicta n. 62.* quia rem cum iis, quæ, si dominus possessionem non amisisset, habiturus erat, restituendò, retentis hujusmodi impensis, præstat, *cit. Covarr. n. 3. Molina n. 13. & Haunold. cit. tract. 3. n. 21.*

ARTICULUS IV.

De Restitutione Fructuum, faciendâ à bonæ fidei successore Spoliatoris, aliòve ejusmodi Possessore.

SUMMARIUM.

70. Hujusmodi Spoliatoris successor & possessor cum re fructus nondum perceptos.